

Inwentaryzacja pomiarowo-rysunkowa
oryginalnych stolarek okiennych budynku przy
ul. Bernardyńskiej 6 w Bydgoszczy oraz
projekt stolarek w miejsce później powstałych

opracowała: mgr Hanna Maciejewska
Usługi doradczo-dokumentacyjne z zakresu ochrony zabytków
ul. Gdańska 93/3, 85-022 Bydgoszcz

Bydgoszcz, 2011 r.

Fot.1. ul. Bernardyńska 6, Bydgoszcz – fragment elewacji frontowej budynku

Fot.2. ul. Bernardyńska 6, Bydgoszcz – elewacja tylna głównego budynku.

Fot.3. ul. Bernardyńska 6, Bydgoszcz – elewacja frontowa skrzydła bocznego poprzedzona wtórną przybudówką.

Fot.4. ul. Bernardyńska 6, Bydgoszcz – elewacja tylna i boczna skrzydła bocznego wraz z łącznikiem z budynkiem głównym.

Adres: ul. Bernardyńska 6, 85-029 Bydgoszcz

Działka: 35/6, **obręb:** 148

Księga Wieczysta: BY1B/00089919/9

Właściciel: Wydział Rolnictwa i Biotechnologii Uniwersytetu Technologiczno-Przyrodniczego im. Jana i Jędrzeja Śniadeckich w Bydgoszczy

Budynek powstał w latach 70-tych XIX wieku jako Ewangelickie Seminarium Nauczycielskie. Choć na innym poziomie edukacji – nadal pełni funkcje dydaktyczne, obecnie jako budynek uniwersytecki.

Został wybudowany w stylu neogotyckim. Murowany z cegły o ścianach pokrytych czerwoną cegłą licówką.

Kompleks jest wolnostojący, poprzedzony od frontu skwerem. Składa się z dwóch skrzydeł przekrytych dachami dwuspadowymi, połączonych łącznikiem.

Budynek główny (3-kondygnacyjny z poddaszem) rozpina się równolegle do ulicy Bernardyńskiej, natomiast skrzydło boczne (2-kondygnacyjne z poddaszem) ustawione jest prostopadle i cofnięte względem lica głównego. Od frontu poprzedzone zostało wtórną przybudówką.

Elewacja frontowa głównego skrzydła jest 17-osiowa i charakteryzuje się centralnie umieszczonym, silnie podkreślonym ryzalitem, ujmującym 5 osi (w parterze – centralnie główne drzwi poprzedzone szerokimi jednobiegowymi schodami).

Elewacja tylna o 14 osiach w swojej bryle poprzedzona została centralnym ryzalitem, wtórnie uwydatnionym (w celu wprowadzenia w niego, prócz klatki schodowej, pomieszczeniami sanitarnymi) obecnie o pięciu drobnych osiach.

Budynek zwieńczony został gzymsem konsolowym – pomiędzy wspornikami widnieją małe okienka szczelinowe, częściowo zamurwane. Nad nim wznosi się połąć dwuspadowego dachu rozbita wtórnymi „mansardami” - po cztery na każdą z dłuższych elewacji.

Kondygnacje skrzydła ujmującego po 4 osie od frontu i tyłu, bocznego rozdziela cienki gzyms z ząbkami.

Opis inwentaryzacyjny okna A

Ten typ okien oryginalnie wypełniał otwory okienne (o wykroju prostokątnym zamkniętym łukiem odcinkowym o dużym promieniu) budynku głównego skrzydła bocznego oraz łącznika, na wysokości parteru oraz pierwszego piętra.

Okna powtarzają wykrój otworu. Wykonano je z drewna w konstrukcji skrzynkowej (jednokrosnowe) i obustronnie pokryto białą farbą, szkolne na kit. Charakteryzują się innym podziałem części zewnętrznej i wewnętrznej.

Od zewnątrz są czteropodziałowe – dwupoziomowe, dwudzielne (ze szczeblinami poziomymi dzielącymi skrzydła podśleminia na trzy kwatery), z przechodzącym śleminem, słupkiem pozornym w podśleminiu i słupkiem w nadśleminiu.

Wewnętrzna część wizualnie powtarza podziały zewnętrzne, jednakże śleminę jest pozorne i wraz z partią powyżej tworzy skrzydło półstałe, zawieszane na metalowych hakach zamocowanych na skrzynce.

Dekoracja plastyczna jest prosta. Śleminę oraz słupki (górny oraz dolny pozorny) otrzymały tą samą, symetryczną, smukłą formę naroża podcięto ćwierćwałkiem i centralnie umieszczono półwałek. Na przecięciu z słupkami na śleminiu ścięto fragment profilowania i umieszczono kostkę o narożach schodzących z kantów do fazy.

W oknach zastosowano następujące okucia: kątowniki, zawiasy czopowe, zakrętki jednoskrzydłkowe, gałeczki, odbojniki, haki do zawieszenia okna półstałego.

Datowanie: Okna z okresu powstania budynku, tj. lat 70-tych XIX w.

Stan zachowania: Zły – elementy przepuchniałe, wypaczone (szczególnie skrzydła zewnętrzne), miejscowe braki substancji.

Wymiary ogólne wewnętrzne: szerokość: 123 cm
wysokość: 233 cm w łuku, 227 cm w narożu

Wymiary zewnętrzne:

Wymiary ogólne zewnętrzne: szerokość: 108,5 cm;
wysokość: 216 cm w łuku, 209 cm w narożu.

Ślemię na wysokości: 153,5 cm.

Szerokość słupków i ślemienia: 5,5 cm, **głębokość do ramiaka:** 4,5 cm.

Ramiaki skrzydeł widoczne na: 3 cm + 0,75 cm kitu, **głębokość do szklenia:** 0,75 cm.

Szpros poziomy: 0,5 cm + 2 x 0,75 cm kitu.

W razie wymiany: Okna muszą zostać wykonane z drewna i odtworzone w wyglądzie zewnętrznym wg inwentaryzacji. Kolor biały.

Przed wykonaniem okien należy każdy z otworów oraz oryginalnych wymienianych okien wymierzyć indywidualnie, w zw z możliwymi kilkucentymetrowymi różnicami w ich wielkości.

Fot.5. ul. Bernardyńska 6, Bydgoszcz – widok okna A od frontu.

Fot.6. ul. Bernardyńska 6, Bydgoszcz – widok okna A od tyłu.

Opis inwentaryzacyjny okna B

Dany typ wypełnia wąskie, prostokątne otwory okienne, ulokowane na wysokości drugiego piętra budynku głównego (za wyjątkiem frontowego centralnego wyżalitu) oraz skrzydła bocznego. Ustawiane są w trójkach bądź parach.

Okno wykonane zostało z drewna w konstrukcji skrzynkowej i jest jednoskrzydłowe, dzielone szczeblinami krzyżowymi, ustawionymi na romb. Dzięki temu na skrzydle powstaje dekoracyjny rysunek dwóch pełnych rombów, flankowanych bokami przez trzy połówki, a górą i dołem – po jednej.

Obustronnie pokryte zostało białą farbą.

Zastosowano tu następujące okucia: kątowniki, zawiasy czopowe, zakrętki jednoskrzydłkowe, gałeczki, odbojniki (na dole ramiaka podślepienia).

Datowanie: Okna z okresu powstania budynku, tj. lat 70-tych XIX w.

Stan zachowania: Zły – elementy przepруchniałe, wypaczone (szczególnie skrzydła zewnętrzne).

Wymiary ogólne: szerokość: 70 cm, zewnętrzna: 54,5 cm;
wysokość: 159 cm, zewnętrzna: 142,5 cm.

Ramiaki skrzydła widoczne na: 3,25 cm + 0,75 cm kitu (łącznie: 4 cm),
głębokość do szklenia: 0,75 cm.

Szpros zewnętrzny: 0,75 cm + 2 x 0,625 cm kitu (łącznie: 2 cm),
głębokość do szklenia: 0,75 cm.

W razie wymiany: Okna muszą zostać wykonane z drewna i odtworzone w wyglądzie zewnętrznym wg inwentaryzacji. Kolor biały.
Przed wykonaniem okien należy każdy z otworów oraz oryginalnych wymienianych okien wymierzyć indywidualnie, w zw z możliwymi kilkucentymetrowymi różnicami w ich wielkości.

Fot.7 i 8. ul. Bernardyńska 6, Bydgoszcz – widok okna B: z lewej – od frontu, z prawej – od tyłu.

Opis inwentaryzacyjny okna C

Jest to wtórny typ okna, zmontowany pomiędzy latami 60-tymi a 80-tymi XX wieku. Wypełnia otwory okienne o wykroju i umiejscowieniu charakterystycznym dla okien typu A i zastępuje je. Rozmieszczony jest chaotycznie w elewacjach budynku.

Okno o wykroju prostokątnym i zamknięte łukiem odcinkowym o dużym promieniu, wykonane zostało w konstrukcji skrzynkowej. Jest ono czteropodziałowe - dwupoziomowe, dwudzielne. W partii podślemienia skrzydła podzielone dodatkowo szczeblinami poziomymi na trzy kwatery każde. Szklone na kit, obustronnie pokryte białą farbą.

Okno, poza dwoma poziomymi żłobkami na szerokim ślemieniu, nie posiada dekoracji plastycznej. Nie posiada żadnych cech stylowych.

Na wzór tego typu wymieniono w ostatnich latach część okien w budynku – zarówno w elewacji frontowej, jak i innych.

W razie wymiany: Otwory okienne muszą zostać wypełnione stolarką drewnianą, odtwarzającą w wyglądzie zewnętrznym oryginalne okna A wg inwentaryzacji okna A. Kolor biały.

Przed wykonaniem okien należy każdy z otworów wymierzyć indywidualnie, w zw z możliwymi kilkucentymetrowymi różnicami w ich wielkości.

Fot.9. ul. Bernardyńska 6, Bydgoszcz – widok okna C od frontu.

Opis inwentaryzacyjny okna D

Okno usytuowane w niewielkiej, parterowej, wtórnej przybudówce, przylegającej do lewego boku (patrząc od frontu) budynku głównego. Jej elewacja jest cofnięta w stosunku do linii elewacji frontowej.

Cztery bardzo duże otwory okienne mają wykrój prostokąta. Każdy z nich wypełnia drewniane okno wykonane w konstrukcji zdwojonej, krosnowe. Jest ono sześciopodziałowe: trójpoziomowe, dwudzielne, asymetryczne – słupki części górnej i dolnej przesunięte są na prawo od centrum (patrząc na okno od zewnątrz), słupek środkowej – na lewo, lustrzanie w stosunku do pozostałych.

Patrząc od środka: prawe skrzydła górne oraz dolne są uchylne.

Okno obustronnie pokryto białą farbą olejną. Nie posiada ono dekoracji plastycznej. Fragment krosna jest od zewnątrz widoczny, co sugeruje zamiar otynkowania, bądź pokrycia okładziną powierzchni ścian przybudówki.

Zastosowano tu następujące okucia: kątowniki, zawiasy czopowe, klameczki, szyna do uchylania, śruby o nakrętkach dwuskrzydłkowych (łącznie części zdwojonych skrzydeł okiennych).

Wymiary ogólne: **szerokość:** 192,5cm (zewnętrzna – 180 cm + po 2 cm ramiaka);

wysokość: 230 cm (zewnętrzna – 215cm + po 2 cm ramiaka);

Datowanie: Okno z okresu budowy przybudówki.

Stan zachowania: Kiepski – okno charakteryzuje się małą starannością wykonania, elementy są niedokładnie ze sobą spasowane, krosna niepewnie osadzone. Złuszczająca się farba na elementach zewnętrznych naraża je na czynniki atmosferyczne.

W razie wymiany: Obecna forma stolarki nie harmonizuje się z całością budynku. Projektuje się nowe wypełnienie otworów okiennych, w zewnętrznym kolorze brązowym bądź szarym (do wyboru przez inwestora).

Fot.11. ul. ul. Bernardyńska 6, Bydgoszcz – widok okna D od frontu.

Fot.12. ul. ul. Bernardyńska 6, Bydgoszcz – widok okna D od tyłu.

Opis inwentaryzacyjny okna E

Dany tym okna występuje w wypełnieniu wtórnie nadbudowanych „mansard” na korpusie głównego budynku, zarówno od strony elewacji frontowej, jak i tylnej.

Wykonano zostało z drewna, w konstrukcji zdwojonej, krosnowe. Posiada wykrój leżącego prostokątna i jest pięciopodziałowe: trójdzielne, w partii środkowej – dwupoziomowe, w bocznych - jedno. Skrzydło nadślemienia jest uchylne. Okno obustronnie pokryto białą farbą.

Zarówno ślemię jak i przechodzące słupki są szerokie i nie posiadają dekoracji plastycznej i cech stylowych.

Zastosowano tu następujące okucia: kątowniki, zawiasy czopowe, klameczki, szyna do uchylania, śruby (łącznie części zdwojonych skrzydeł okiennych).

Wymiary ogólne: **szerokość:** 207,5 cm (zewnątrzna – 197 cm);

wysokość: 123,5 cm (zewnątrzna – 108cm).

Datowanie: Lata 60te-80te XX w.

Stan zachowania: Kiepski – okno charakteryzuje się małą starannością wykonania, elementy są niedokładnie ze sobą spasowane, krosna niepewnie osadzone. Złuszczająca się farba na elementach zewnętrznych naraża je na czynniki atmosferyczne.

W razie wymiany: Obecna forma stolarki nie harmonizuje się z całością budynku. Projektuje się nowe wypełnienie otworów okiennych, w zewnętrznym kolorze brązowym bądź szarym (do wyboru przez inwestora).

Fot.13. ul. ul. Bernardyńska 6, Bydgoszcz – widok okna E od frontu.

Fot.14. ul. ul. Bernardyńska 6, Bydgoszcz – widok okna E od tyłu.

